

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**РОЛЬ ТА МІСЦЕ ПРАВООХОРОННИХ
ОРГАНІВ У РОЗБУДОВІ ДЕМОКРАТИЧНОЇ
ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ**

**Матеріали
XV Міжнародної науково-практичної
конференції**

22 березня 2023 року

**Одеса
ОДУВС
2023**

УДК 351.74
P68

*Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення статей, які суттєво
перевищували пропоновані обсяги*

P68 Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави: матеріали XV міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 22 березня 2023 р. Одеса: ОДУВС, 2023. 362 с.

УДК 351.74

© ОДУВС, 2023

ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ – МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД.

*Катеринчук І. П., доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри вогневої підготовки
Одеського державного університету внутрішніх справ*

Протидія корупції в Україні є надзвичайно важливим завданням як і для держави так і для суспільства. Без перебільшення, корупцію можна вважати прямою загрозою національній безпеці нашої держави. Корупція зводить на нівець зусилля суспільства та влади в дотриманні принципів соціальної справедливості та рівності всіх перед законом. Корупція підриває довіру людей до влади, сприяє лобіюванню законодавчих та нормативних актів, масштабним зловживанням та злочинності.

Зокрема М.І. Мельник розглядає корупцію як різновид соціальної корупції, яка роз'їдає і руйнує органи державної влади, держави та суспільства в цілому.[6]

Дещо інакше визначає корупцію Є.В. Невмержицький, який зазначає, що корупція-це, в першу чергу, соціально-політичне явище, головною особливістю якого є використання посадовими особами законодавчої, виконавчої та судової влади, а також громадських об'єднань, установ та організацій господарського управління всіх форм власності свого службового становища для одержання матеріальних цінностей, послуг чи пільг для себе, або третіх осіб.[7]

У законі України «Про запобігання корупції» в статті 70 визначається, що Україна відповідно до укладених нею міжнародних договорів здійснює співробітництво у сфері запобігання і протидії корупції з іноземними державами, міжнародними організаціями, які здійснюють заходи щодо запобігання і протидії корупції.[1]

Міжнародне співробітництво України та зарубіжних партнерів в напрямку боротьби з корупцією є надважливим аспектом побудови суспільства з нулевою толерантністю до корупційних проявів. Держави-учасниці виконують свої зобов'язання згідно з Конвенцією ООН проти корупції відповідно до принципів суверенної рівності й територіальної цілісності держав і принципом невтручання у внутрішні справи інших держав.[4] Сьогодні це єдиний універсальний юридично обов'язковий інструмент для боротьби з корупцією. Так, 181 країна-підписант Конвенції здійснюють заходи, рекомендовані документом для подолання корупції. [5]

Як свідчить зарубіжний досвід, найбільших досягнень в реалізації антикорупційного законодавства вдалося отримати в тих країнах, де були створені

належні спеціалізовані органи боротьби з корупцією. Досвід країн світу щодо запобігання та протидії корупції, враховуючи їх системи державного управління та законодавства, становить суттєвий інтерес для України. Напряцювання у цій сфері можуть бути використані у практиці окремих державних установ у боротьбі з корупцією, а також під час розроблення нормативно-правових актів, що спрямовані на зменшення впливу корупції в державному управлінні. Зараз заходи з протидії корупції здійснюються як і урядами окремих країн, так і різними міжнародними, громадськими та неурядовими організаціями. Тому поступово у світовому співтоваристві формуються глобальні антикорупційні домовленості і відбувається напрацювання спільних практик.

Одним із найважливіших заходів для ефективної боротьби з корупцією є відповідний комплекс норм права, які забороняють форми неправомірної поведінки, що спричиняють шкоду як державі, так і громадянам. Важливо розуміти, що до такого комплексу варто зарахувати не лише законодавчо закріплені заборони, але і певні заходи, що мали б попереджувати корупцію і були спрямовані на обмеження та зменшення причин корупції. У такому разі проблема боротьби з корупцією не лише впливає на належне покарання за корупцію, але й спрямовується на боротьбу з першопричинами і зменшення сприятливих умов для корупції.

Оскільки універсального засобу боротьби з корупцією в цілому немає, то для кожної держави необхідно вибрати свій шлях, який уряд повинен побудувати самостійно на основі місцевого законодавства, менталітету, традицій, тощо. Необхідно шукати національний шлях боротьби з корупцією, беручи до уваги закордонний досвід.

Боротьба з корупцією передбачає розроблення та впровадження заходів щодо запобігання, виявлення та припинення злочинів, які пов'язані з корупційними діями, усунення їх наслідків та притягнення винних до відповідальності. Не виникає сумніву що система таких заходів має будуватися на принципах законності, гласності, невідворотності покарання за корупційні правопорушення, відновлення порушених прав, компенсації громадянам, їх об'єднанням, державі збитки, заподіяні корупцією. Ці заходи слід вважати невід'ємною частиною реформи державного управління. Але Україна не може просто копіювати антикорупційні методи і заходи, що застосовуються в інших країнах, де державні органи та посадові особи мають детальні нормативні акти та чітко визначені обов'язки щодо їх реалізації. У цих країнах боротьба з корупцією ведеться за допомогою суворих санкцій, що мають сенс, оскільки корупція підштовхує чиновника до порушення чітко визначених стандартів. Закони, які ухвалюються в нашій державі показують чудеса винахідливості, щоб не обтяжувати себе потребою в їх дотриманні.[3] Ми переконані, що організаційно-правовими засадами боротьби з корупцією в Україні є такі складники, як наявність політичної волі щодо антикорупційних заходів; відповідність наявним міжнародним нормативним документам; існування та вдосконалення чіткого і взаємопов'язаного антикорупційного законодавства; належна та ефективна

діяльність усіх установ, відповідальних за дотримання антикорупційних норм; прозорість та підзвітність публічної влади; чіткі та зрозумілі правила фінансового контролю та ін. Зрозуміло, що це не стовідсоткові інструменти досягнення успіху в боротьбі з корупцією в цілому, але цей перелік дає змогу зрозуміти, що в Україні є місце для суттєвого вдосконалення системи боротьби та попередження такого негативного протиправного діяння.

Література:

1. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року №1700-VII [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
2. А.В.Мовчан Актуальні проблеми корупції в Україні. Вісник кримінального судочинства №1/2017, стор. 116-121 [Електронний ресурс] - https://vkslaw.knu.ua/images/verstka/1_2017_Movchan.pdf
3. О.Г.Мельник Міжнародний досвід запобігання та протидії корупції як вектор формування національної антикорупційної політики в Україні. [Електронний ресурс] - http://lsej.org.ua/2_2021/7.pdf
4. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції. Відомості Верховної Ради України(ВВР), 2007, №49) [Електронний ресурс] - https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text
5. Офіс доброчесності НАЗК. Міжнародне антикорупційне законодавство та Конвенція ООН проти корупції: До чого тут Україна? 8 грудня 2020 року. Навчальний матеріал. [Електронний ресурс] - <https://prosvita.nazk.gov.ua/blog/ofis-dobrochesnosti-ogoloshuye-pro-zapusk-antykorrupsijnyh-urokiv>
6. Мельник М.І. Хабарництво: загальна характеристика, проблеми кваліфікації, удосконалення законодавства / М.І. Мельник. К.: Парлам. вид-во, 2000. 256 с.
7. Невмержицький С.В. Корупція в Україні: причини, наслідки, механізми протидії: монографія / С.В. Невмержицький. К.: КНТ, 2008. 368 с.

Żywucka – Kozłowska E.	
CURRENT PROBLEMS OF EXECUTION OF THE PENALTY OF DEPRIVATION OF LIBERTY	89
Жос Б.О., Комяга А.В.	
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛІСТИКИ ТА ЮРИДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ	91
Закалик Г. М., Голота А. В.	
САМОАКТУАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА В УМОВАХ ВІЙНИ	95
Залужний В.Ф.	
ДО ПИТАННЯ ПРО ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ ПРИНЦИПІВ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	98
Ізбаш К. С.	
НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ СКЛАДОВІ РЕАЛІЗАЦІЇ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	100
Кадала В. В.,	
СУТНІСНІ ТА ПРАВОВІ СЕГМЕНТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ З УРАХУВАННЯМ ЕЛЕМЕНТУ БЕЗПЕКИ.....	103
Катеринчук І. П.	
ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ – МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД.....	106
Кіт Р.Д.	
МОТИВ ТА МЕТА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ ПОВ'ЯЗАНОГО ІЗ ВИКРАДЕННЯМ, ПРИВЛАСНЕННЯМ, ВИМАГАННЯМ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЕМ ЗБРОЇ, БОЙОВИХ ПРИПАСІВ, ВИБУХОВИХ АБО ІНШИХ БОЙОВИХ РЕЧОВИН, ЗАСОБІВ ПЕРЕСУВАННЯ, ВІЙСЬКОВОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ ЧИ ІНШОГО ВІЙСЬКОВОГО МАЙНА, А ТАКОЖ ЗАВОЛОДІННЯ НИМИ ШЛЯХОМ ШАХРАЙСТВА АБО ЗЛОВЖИВАННЯ СЛУЖБОВИМ СТАНОВИЩЕМ	109
Козаченко С. В.	
КРИТЕРІЇ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ СУБ'ЄКТІВ ДОКАЗУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ПРО ЗЛОЧИНИ, ПОВ'ЯЗАНІ З НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ АБО БОЄПРИПАСІВ.....	112
Козаченко О. І.	
ДЕЯКІ ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗА ВЧИНЕННЯМ ЗЛОЧИНУ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ВІДМЕЖУВАННЯ РІЗНИХ ФОРМ КОНТРОЛЮ ЗА ВЧИНЕННЯМ ЗЛОЧИНУ В МЕЖАХ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ	114
Колодій Д. В.	
ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ МОТИВІВ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ.....	120